

VÝZNAMNÉ STROMY PRAHY 10

Za významné stromy jsou považovány dřeviny spojené s důležitou událostí, s poselstvím určité historické skutečnosti či s místem, na kterém rostou. Mohou to být též jedinci nápadné velikosti, krajinné dominanty nebo jedinečné dendrologické druhy.

HEROLDOVA LÍPA V HEROLDOVÝCH SADECH (1908–2023)

Hedvábí a houba

Lípa velkolistá, Heroldova lípa, byla vysazena 10. května 1908 na paměť bývalého starosty Vršovic JUDr. Josefa Herolda, který se zasloužil o povýšení obce na městys. Josef Herold (1850–1908) byl český advokát a politik mladočeské strany, poslanec Sněmu Království českého a říšské rady a také dlouholetý starosta Vršovic. Po jeho smrti po něm byly pojmenovány někdejší městské sady, které se dnes rozkládají na ploše 1,43 ha v nadmořské výšce od 224 do 235 m. Sady jsou v podstatě rozděleny na dva parky. Horní s dětským hřištěm

a travnatými plochami, uzavíratelný a ohraničený železným plotem, a druhý v okolí bývalého zámečku.

Ve 14. století zde byly vinice. Majitelé území se střídali až do roku 1842, kdy usedlost a okolí koupil Jindřich Rangheri, syn italského obchodníka s hedvábím. Nechal k ní v letech 1843–1844 přistavět velký objekt na zpracování surového hedvábí. V sousedství založil morušový sad, čítající na 200 stromů. Tato první vršovická manufaktura se stala dominantou obce, nazývanou podle majitele Rangherka. Se smrtí Rangheriho v roce 1857 skončila éra hedvábnictví ve Vršovicích.

Výsadba Heroldovy lípy byla velmi důležitým počinem – poukazuje na to informace o zasazení lípy vyrytá do velkého kamene, který se nacházel u kmene stromu. V roce 2013 byla lípa zařazena do databáze významných stromů. Bohužel dřevina musela být z bezpečnostních důvodů dne 29. 5. 2023 pokácena. Důvodem jejího odstranění bylo napadení houbou lesklokorkou tmavou. Postupná ztráta vitality stromu způsobila odumírání dřevní hmoty a rozklad kmene.

Text a foto: Aleš Rudl

Lípa velkolistá | *Tilia platyphyllos*

Velkolistá (či širokolistá) lípa je velmi statný strom s košatou korunou. Má ráda polostín a hluboké výživné hlinité půdy. U nás roste roztroušeně od nížin až po pahorkatiny.

Borka je hnědošedá, hladká, lesklá, později podélně rozpraskaná. Řapíkaté **listy** se dvouřadě střídají, jsou dlouhé až 15 cm a na podzim mění barvu ze zelené na žlutou. **Květy** jsou oboupohlavní, po 2–5 v převislých vrcholících a kvetou od června do počátku července. **Plody** mají podobu plstnatých oříšků s pěti žebry a dřevnatým oplodím. Lípa velkolistá obsahuje poměrně dost slizu, silici, třísloviny, cukry a menší množství saponinu. Má měkké **dřevo**, skvělé k řezbářským pracím. Je oblíbená také u včelařů, protože poskytuje velké množství kvalitního světlého **nektaru**.

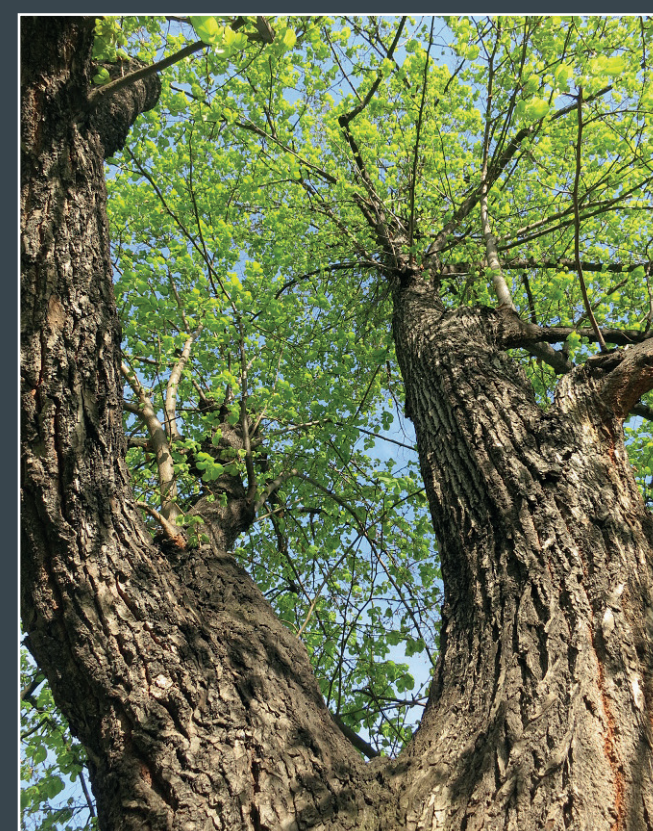
Léčivých účinků lípy si byly vědomy již starověké národy. Staří Řekové využívali lipovou kůru k léčbě malomocenství (lepry) a při ztrátě vlasů. Později se začalo využívat i květů – pomáhají při nachlazení, zažívacích obtížích, nemoci ledvin, a dokonce i epilepsii. Pomůže nám i od angíny a chřipky – podporuje totiž pocení, rozpouští hleny a snižuje dráždivost ke kašli. Navíc uvolňuje křeče a zvyšuje chuť k jídlu.

▲ Heroldova lípa v roce 2016

◀ Pamětní deska k vysazení stromu z roku 1908

▶ Pohled do koruny stromu

VÝZNAMNÉ STROMY PRAHY 10

CEDR LIBANONSKÝ NA TŘEBEŠÍNĚ
(HEROLDOVA LÍPA V HEROLDOVÝCH SADECH)
JINAN DVOULALOČNÝ NA SÍDLIŠTI MALEŠICE
JIRÁSKOVA ALEJ VE STRAŠNICÍCH
KAŠTAN KOŇSKÝ VE VRŠOVICÍCH
LÍPA REPUBLIKY NA SKALCE
LÍPA REPUBLIKY V UL. MUKAŘOVSKÁ
LÍPA SVOBODY NA ZAHRADNÍM MĚSTĚ
PAMÁTNÝ DUB V ZÁBĚHLICÍCH
ALEJ REPUBLIKY VE STRAŠNICÍCH

